

Art figurativ

Elements dal svilup da la cumpetenzas

Champ da cumpetenzza	AF.2 A	Process e products Process figurativ	Activitads/tematica		
Cumpetenzza	2.	Las scolaras ed ils scolars san realisar - sulets u en gruppas - process figurativs ed amplifitgar lur lingua figurativa.		renviaments AS - Fantasia e creativad (6)	Renviament
		<i>Rimnar ed ordinar, experimentar</i> Las scolaras ed ils scolars ...			
Incumbensa dal 1. ciclus	AF.2.A.2 1	1a » san rimnar ed ordinar materialias, chaussas e maletgs da l'agen mund da viver tenor agens criteris u tenor criteris prescrits sco era experimentar cun quels. » san trair a niz collecziuns ed experiments sco funtauna d'inspiraziun per lur ulteriur process figurativ.			Cumpetenzza da basa
Incumbensa dal 2. ciclus	2	1b » san s'avischinar avertamain en gieu ed experiment a situaziuns, scuvrir chaussas novas ed engrondir uschia lur pussaivladads da s'exprimer a moda figurativa. 1c » san rimnar ed ordinar materialias, chaussas e maletgs da l'agen mund da viver e dals conturns pli vasts tenor criteris sco era experimentar cun quels. » san trair a niz collecziuns ed experiments sco funtauna d'inspiraziun per lur ulteriur process figurativ.			Stgalim da cumpetenzza
Incumbensa dal 3. ciclus	3	1d » san reagir en il gieu ed experiment a chaussas imprevisas, scolar lur atenziun per detagls ed amplifitgar lur lingua figurativa. 1e » san rimnar ed ordinar a maun da criteris materialias, chaussas e maletgs da contexts persunals ed esters sco era experimentar cun quels. » san trair a niz collecziuns ed experiments sco funtauna d'inspiraziun per lur ulteriur process figurativ. 1f » san acceptar en il gieu ed experiment il nunenconuscent, scuvrir particularitads e connexs e differenziar lur lingua figurativa.			

Ulteriuras infurmaziuns davart ils elements dal svilup da las cumpetenzas èn disponibilas en il chapitel *Survista*.

Impressum

Editura:	Departement d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient dal Grischun
Tar quest document:	Plan d'instrucziun 21 Ediziun dals 15-03-2016
Maletg da la cuverta:	Iwan Raschle
Copyright:	Ils dretgs d'auturas e d'auturs ed ulteriurs dretgs da questa pagina d'internet ha la CDEP-T. Cun chargiar giu cuntegns (texts, maletgs, datotecas) da questa pagina d'internet na vegnan transferids nagins dretgs.
Internet:	gr-r.lehrplan.ch

Cuntegn

AF.1	Percepziun e communicaziun	2
A	Percepziun e reflexiun	2
B	Preschentaziun e documentaziun	4
AF.2	Process e products	5
A	Process figurativ	5
B	Elements da basa da l'art figurativ	6
C	Proceduras d'art figurativ e metodas orientadas a l'art	8
D	Materialias ed iseglia	10
AF.3	Contexts ed orientaziun	11
A	Cultura ed istorgia	11
B	Senn per l'art e per maletgs	12

AF.1 | Percepziun e comunicaziun

A | Percepziun e reflexiun

1. Las scolaras ed ils scolars san concepir cleras ideas figurativas, sviluppar vinavant ellas e discutir dad ellas.		renviaments AS - Percepziun [2]	
<i>Concepir e sviluppar vinavant ideas</i> Las scolaras ed ils scolars ...			
1	a	» san concepir e cumbinar a moda associativa cleras ideas figurativas sin basa da regurdanzas e giavischs (p.ex. mund da gieu, via da scola, maletgs da nivels, figuras da fantasia, imaginar chaussas zuppadas). » san raquintar da lur cleras ideas figurativas e sa barattar en chaussa.	
2	b	» san concepir, cumbinar e sviluppar vinavant a moda associativa ed intenziunada cleras ideas figurativas da situaziuns passadas, preschentas e futuras, e quai da differentas opticas (p.ex. istorgia en maletgs, troglodits, visiun futuristica). » san denominar lur cleras ideas figurativas e communitgar davart ellas.	
2. Las scolaras ed ils scolars san percepir ed observar maletgs e reflectar davart tals.		renviaments AS - Lingua e comunicaziun [8] AS - Percepziun [2]	
<i>Percepir sur plirs organs sensitivs</i> Las scolaras ed ils scolars ...			
1	1a	» san identifitgar differenzas en la percepziun visuala, tactila, auditiva e chinestetica e sa barattar sur da quai.	
2	1b	» san identifitgar e descriver l'interacziun tranter las percepziuns visualas, tactilas, auditivas e chinesteticas e discutir sur da quai.	
<i>Observar attentivamain</i> Las scolaras ed ils scolars ...			
1	2a	» san observar creaturas, situaziuns, objects, contemplar maletgs e demussar caracteristicas impurtantas sco era sentiments.	NUS.2.1.a
	2b	» san cumparegliar lur observaziuns da colur, grondezza, moviment e furma cun las observaziuns d'auters.	
2	2c	» san observar per in temp pli lung creatiras, situaziuns, objects, contemplar maletgs e sa barattar davart lur sentiments e lur enconuschientschas. » san cumparegliar lur savida preliminarara cun l'observaziun ed identifitgar caracteristicas dals maletgs.	
	2d	» san descriver lur observaziuns da fenomens da spazi, da colur e da moviment (p.ex. vischinanza-distanza, glich-sumbriva, maschaidas da colur opticas, sequenza da maletgs).	

3. Las scolaras ed ils scolars san sa far e motivar ideas esteticas.		renviaments AS - Independenza ed agir social (9)
<i>Far e motivar in'idea estetica</i> Las scolaras ed ils scolars ...		
1	a » san descriver lur preferenzas areguard caracteristicas e qualitats da maletgs (motivs, colurs, furmas e materialias).	
2	b » san descriver e giuditgar tratgs caracteristics e segns da qualidad specifics da maletgs (p.ex. motiv, nianza da colur, cumposiziun dal maletg).	
	c » san motivar cun criteris in parairi estetic personal, sviluppar in'atgna opiniun e cumparegliar quella cun auters puncts da vista.	

AF.1 | Percepziun e comunicaziun

B | Preschentaziun e documentaziun

1. Las scolaras ed ils scolars san documentar e preschentar process figurativs e communitgar sur dad els.		renviaments AS - Lingua e comunicaziun {8}
<p><i>Documentar</i></p> <p>AF.1.B.1 Las scolaras ed ils scolars ...</p>		
1	1a	» san mussar si fastizs da lur process (p.ex. ordinar maletgs tenor la data da creaziun).
2	1b	» san scriver si e mussar fastizs da lur process (p.ex. diari, quadern da skizzas, collecziun da las lavurs).
<p><i>Preschentar e communitgar</i></p> <p>AF.1.B.1 Las scolaras ed ils scolars ...</p>		
1	2a	» san preschentar lur process e products en in rom pli pitschen (classa) u en in rom pli grond (p.ex. emna da project, sairada da geniturs) e quintar da quai. » san dar ina significaziun a lur maletgs e discurren da quai.
2	2b	» san declerar lur process ed exponer lur products (p.ex. etichettar, illuminar). » san commentar cun expressiuns tecnicas lur process e products. » san declerar l'impurtanza subjectiva da lur maletgs.

AF.2 | Process e products

A | Process figurativ

<p>1. Las scolaras ed ils scolars san sviluppar - sulets u en gruppas - ideas independentas da maletgs da differentas situaziuns e temas.</p> <p><i>Sviluppar in'idea per in maletg</i></p> <p>Las scolaras ed ils scolars ...</p>		renviaments AS - Fantasia e creativad (6)
AF.2.A.1		
1	a	» san sviluppar atgnas ideas per maletgs da temas da lur mund da fantasia e da viver (p.ex. famiglia, animal, figuras e creaturas da fantasia).
2	b	» san sviluppar atgnas ideas per maletgs e dumondas che derivan da lur mund da fantasia e da viver e che pertutgan la natira, la cultura ed il mintgadi (p.ex. uman, flora e fauna, istorgias, ficziuns, scrittiras).
<p>2. Las scolaras ed ils scolars san realisar - sulets u en gruppas - process figurativs ed amplifitgar lur lingua figurativa.</p> <p><i>Rimnar ed ordinar, experimentar</i></p> <p>Las scolaras ed ils scolars ...</p>		renviaments AS - Fantasia e creativad (6)
AF.2.A.2		
1	1a	» san rimnar ed ordinar materialias, chaussas e maletgs da l'agen mund da viver tenor agens criteris u tenor criteris prescrits sco era experimentar cun quels. » san trair a niz collecziuns ed experiments sco funtauna d'inspiraziun per lur ulteriur process figurativ.
	1b	» san s'avischinar avertamain en gieu ed experiment a situaziuns, scuvrir chaussas novas ed engrondir uschia lur pussaivladads da s'exprimer a moda figurativa.
2	1c	» san rimnar ed ordinar materialias, chaussas e maletgs da l'agen mund da viver e dals conturns pli vasts tenor criteris sco era experimentar cun quels. » san trair a niz collecziuns ed experiments sco funtauna d'inspiraziun per lur ulteriur process figurativ.
	1d	» san reagir en il gieu ed experiment a chaussas imprevisas, scolar lur atenziun per detagls ed amplifitgar lur lingua figurativa.
<p><i>Concentrar e sviluppar vinavant</i></p> <p>Las scolaras ed ils scolars ...</p>		
AF.2.A.2		
1	2a	» san giuditgar lur maletgs ed obtegnair da quai impuls per l'ulteriura lavur.
2	2b	» san giuditgar lur maletgs tenor criteris prescrits ed obtegnair da quai impuls per densifitgar u per sviluppar vinavant tals.

AF.2 | Process e products

B | Elements da basa da l'art figurativ

1. Las scolaras ed ils scolars san perscrutar l'effect d'elements da basa figurativs e duvran per lur idea per in maletg.		renviaments AS - Emprender e reflexiun [7]
<p><i>Puncts, lingias, furmas</i></p> <p>AF.2.B.1 Las scolaras ed ils scolars ...</p>		
1	1a	<ul style="list-style-type: none"> » san crear fastizs cun puncts e lingias cun densifitgar, sparpagliar, metter en retscha, cruschar. » san far furmas avertas, serradas, cun chantuns, radundas, organicas e geometricas.
2	1b	<ul style="list-style-type: none"> » san empruvar e duvran en moda lineara e planiva arranschaments diagonals, orizzontals, verticals da puncts e da lingias. » san sviluppar e duvran furmas entras cuntrasts, conturas e relaziuns dal positiv cun il negativ.
<p><i>Colur</i></p> <p>AF.2.B.1 Las scolaras ed ils scolars ...</p>		
1	2a	» san maschadar ed ordinar colurs tenor preferenzas subjectivas.
2	2b	<ul style="list-style-type: none"> » san maschadar or da colurs primaras colurs parentadas e cuntrarias e metter quellas en relaziun ina cun l'autra. » san distinguer, tscherner e duvran la multifariadad da differentas nianzas da colur. » san maschadar e duvran colurs conform ad objects.
<p><i>Spazi</i></p> <p>AF.2.B.1 Las scolaras ed ils scolars ...</p>		
1	3a	<ul style="list-style-type: none"> » san construir ed endrizzar spazis cun material ch'è avant maun. » san dissegnar u malegiar situaziuns tridimensiunals sin ina surfatscha bidimensiunala.
2	3b	<ul style="list-style-type: none"> » san crear tridimensiunalitad cun mobiles, cun glisch e sumbriva, cun models e cun installaziuns e midar tala. » san verifitgar il spazi tridimensiunal cun gruppaziuns, cun relaziuns cler-stgir e/u davant-davos e preschentar quel sin ina surfatscha bidimensiunala.
<p><i>Structura da la surfatscha</i></p> <p>AF.2.B.1 Las scolaras ed ils scolars ...</p>		
1	4a	» san - cun agid da structuradas - chaschunar in effect superficial glisch, grugl, tschurrà ed undegià.
2	4b	» san - cun agid da structuradas - chaschunar in effect superficial differenzià en il maletg e vi da l'object (p.ex. pailus, chantunus, spinus, porus, cun foras).

		<i>Moviment</i>	
AF.2.B.1		Las scolaras ed ils scolars ...	
1	5a	» san far fastizs da moviment cun disegnar ritmicamain e cun malegiar gesticamain.	
2	5b	» san producir intenziunadamain cun lur corp fastizs da moviment cun action painting e cun squitsch rullant. » san preschentar muments da moviment e sequenzas da maletgs da figuras e d'objects animads.	

AF.2

Process e products

C

Proceduras d'art figurativ e metodas orientadas a l'art

1. Las scolaras ed ils scolars san perscrutar l'effect da proceduras figurativas e duvrrar per lur idea per in maletg.		renviaments AS - Emprender e reflexiun (7) AS - Corp, sanadad e motorica (1)	
<i>Dissegnar, malegiar</i>			
AF.2.C.1 Las scolaras ed ils scolars ...			
1	1a	» san dissegnar e malegiar a moda ritmica, lineara, planiva, scrivlanta e sfruschanta, cun tacs e pastrigls.	
	1b	» san variar il smatg sin il rispli u sin la colur cun dissegnar e malegiar cun colurs cuvrintas sco era plitgusch transparentas.	
2	1c	» san dissegnar cun gests (p.ex. a moda garmadia, precauta, svelta, plauna), frottar, scrivlottar, mantunar e malegiar bletsch-sin-bletsch.	
	1d	» san schraffar e malegiar intenziunadamain a moda cuvrinta.	
<i>Stampar</i>			
AF.2.C.1 Las scolaras ed ils scolars ...			
1	2a	» san far experiments da squitschar cun material, cun ils mauns e cun il corp ed applitgar quels squitschs.	ATT.2.D.1.5a
	2b	» san experimentar cun frottascha e squitsch da bul (p.ex. corda, gomma, cucun) ed applitgar quai.	
2	2c	» san experimentar cun squitsch da schablona e heliografia (p.ex. tetrapack, stiropor) ed applitgar quai.	ATT.2.D.1.5b
	2d	» san experimentar cun monotipia, squitsch rullant e squitsch a duas colurs ed applitgar quai.	
<i>Collaschar, montar</i>			
AF.2.C.1 Las scolaras ed ils scolars ...			
1	3a	» san collaschar e montar cun stgarpar, tagliar, faudar e tatgar.	
	3b	» san experimentar cun la montascha cun mantunar, plunar, colliar e cumbinar ed applitgar tala.	
2	3c	» san collaschar e montar cun surpostar, tagliar en, volver si, arranschar e dar en quest connex in'attenziun speziala a las transiziuns ed a las colliaziuns.	
	3d	» san experimentar cun collascha e montascha digitala ed applitgar talas (p.ex. relaziun dal maletg en il maletg, pèrs da maletgs).	MI - Producciun e preschentaziun

		<i>Modellar, stgaffir, construir</i>	
AF.2.C.1		Las scolaras ed ils scolars ...	
1	4a	» san modellar cun cumponer a moda aditiva e furmar libramain e stgaffir e construir cun colliar, mantunar e tender.	
	4b	» san modellar cun far davent e chavar or e stgaffir e construir cun unir, plegar e nuar.	
2	4c	» san modellar cun defurmar e surfurmar e stgaffir e construir cun montar (p.ex. mobile, stabile).	
	4d	» san modellar cun dissegнар e furmar suentar las parts (p.ex. figura ed object) e stgaffir e construir cun storscher, tatgar e nuar.	
		<i>Giugar, agir, inscenaar</i>	
AF.2.C.1		Las scolaras ed ils scolars ...	
1	5a	» san agir cun objects, figuras u materialias ed inscenaar munds da giugar (p.ex. gieu dal mund pitschen, gieu dal far-sco-sche).	
	5b	» san inscenaar l'agen corp, objects, figuras e spazis (p.ex. tableau vivant, mascras, spazis dal maletg cun glisch da colur, gieu cun las sumbrivas).	
		<i>Fotografar, filmar</i>	
AF.2.C.1		Las scolaras ed ils scolars ...	
1	6a	» san fixar fotograficamain situaziuns specificas.	
	6b	» san observar differentas perspectivas, relaziuns da glisch e retagls dal maletg cun fotografar.	
	6c	» san experimentar cun cuntrasts da colur, vischinanza e distanza cun fotografar ed applitgar quai (p.ex. fotoroman, film da dissegns animads).	
2. Las scolaras ed ils scolars san applitgar metodas orientadas a l'art.			renviaments
		<i>Metodas orientadas a l'art</i>	
AF.2.C.2		Las scolaras ed ils scolars ...	
1	a	» san scuvrir pussaivladads da represchentar chaussas cun prender dapart, engrondir, empitschnir, volver e repeter.	
	b	» san represchentar a moda figurativa experientschas da l'udir, dal savurar, dal gustar, dal sa mover u dal palpar (p.ex. maledgiar musica).	MU.5.B.1.a
2	c	» san experimentar cun pussaivladads da represchentar chaussas cun reproducir, alienar, transfurmar e plunar ed applitgar talas. » san experimentar cun pussaivladads da represchentar chaussas cun interpretar en moda diversa e spievlar ed applitgar talas.	
	d	» san represchentar a moda figurativa experientschas da l'udir, dal savurar, dal gustar, dal sa mover u dal palpar (p.ex. dissegнар ritmus).	AF.3.A.1.1c MU.5.B.1.d

AF.2 | Process e products

D | Materialias ed iseglia

1. Las scolaras ed ils scolars san experimentar cun caracteristicas ed effects da materialias e d'iseglia ed applitgar quellas en il process figurativ.		renviaments AS - Corp, sanadad e motorica [1]	
<p><i>Materialias graficas da malegiar e purtaders da maletgs</i></p> <p>Las scolaras ed ils scolars ...</p>			
1	1a	<ul style="list-style-type: none"> » san experimentar cun risplis da colur, cridas da tschaira, cridas da via e colurs liquidas e duvrrar talas. » san experimentar cun differents palpiris, chartun, tavlas e piazza da pausa sco fund per maletgs e duvrrar tals. 	
	1b	<ul style="list-style-type: none"> » san far experiments da dissegnar e da malegiar cun colurs natiralas, materialias natiralas e charvun ed applitgar quai. » san experimentar cun las caracteristicas da purtaders da maletgs (p.ex. tschitschant, refusant, glisch, grugl, porus) e duvrrar talas. 	
2	1c	<ul style="list-style-type: none"> » san experimentar cun risplis loms e dirs, cridas solviblas en l'aua e permanentas, gouache e colurs d'aua ed applitgar quels. » san experimentar cun stoffa, lain e vaider sco purtaders da maletgs e duvrrar quai. 	
	1d	<ul style="list-style-type: none"> » san experimentar cun tusch, grafit, pigments da colur e substanzas liantas ed applitgar tals. » san prubar or e tscherner purtaders da maletgs (p.ex. carta postal, post-it, material reciclà, areal da scola). 	
<p><i>Materialias plasticas, constructivas</i></p> <p>Las scolaras ed ils scolars ...</p>			
1	2a	» san applitgar massas plasticas, pappa, material reciclà, bindel adesiv, palpiri, sablun ed aua per ina preschentaziun tridimensiunala.	ATT.2.E.1.1a
	2b	» san far experiments plastics cun arschiglia, lain, stoffa, fildarom, filfier e corda e duvrrar quels materials per ina preschentaziun tridimensiunala.	ATT.2.E.1.1a
2	2c	» san experimentar cun l'effect da materialias plasticas e duvrrar ellas per ina preschentaziun tridimensiunala.	
	2d	» san experimentar cun savun dir, gip, chartun fortitigà, folia da metal e da plastic sco material tridimensiunal ed applitgar quels materials.	ATT.2.E.1.1b
<p><i>Iseglia</i></p> <p>Las scolaras ed ils scolars ...</p>			
1	3a	<ul style="list-style-type: none"> » san experimentar cun ils agens mauns sco iseglia. » san experimentar cun las pussaivladads d'applicaziun sco era cun l'effect da penels da zaidlas e da penels da chavels (p.ex. penel plat, radund, per tampunar), spungia e rollas da dar colur. 	
	2	3b	» san sondar las pussaivladads d'applicaziun e l'effect d'iseglia construida sez, d'in cilinder per la stampa, spatiglia e rolla e duvrrar quella iseglia intenziunadamain.

AF.3

Contexts ed orientaziun

A

Cultura ed istorgia

1. Las scolaras ed ils scolars san leger, ordinar e cumparegliar ovras d'art da differentas culturas ed epocas sco era maletgs dal mintgadi.		renviaments AS - Orientaziun temporal (3) FSP - Identitads culturalas e communicaziun interculturala
<i>Leger ovras d'art e maletgs</i> Las scolaras ed ils scolars ...		
AF.3.A.1		
1	1a	» san perscrutar e describer segns, colurs, furmas e materialias en ovras d'art da differentas culturas ed epocas sco era en maletgs dal mintgadi.
2	1b	» san perscrutar e describer simbols, la cumposiziun e l'expressiun en ovras d'art da differentas culturas ed epocas sco era en maletgs dal mintgadi.
<i>Enconuscher ovras d'art</i> Las scolaras ed ils scolars ...		
AF.3.A.1		
1	2a	» san entrar en scuntradas cun ovras d'art (p.ex. visitar in museum, in atelier).
2	2b	» enconuschan ovras d'art exemplaricas dal preschent e dal passà sco era da differentas culturas (p.ex. ovras d'art dad Angelika Kaufmann, Alberto ed Augusto Giacometti, Giovanni Segantini, Ernst Ludwig Kirchner sco era ovras en exposiziuns actualas da museums e d'instituziuns d'art). » san sviluppar dumondas (p.ex. en scuntradas cun artistas ed artists e cun ovras d'art originalas).
		LE2GR.6.A.1.a
<i>Cumparegliar agens maletgs cun ovras d'art</i> Las scolaras ed ils scolars ...		
AF.3.A.1		
1	3a	» san cumparegliar motiv, colur e material en ovras d'art cun agens maletgs e mussar differenzas sco era tratgs cuminaivels.
2	3b	» san identifitgar svilup, lingua da las furmas, preschentaziun dal corp e dal spazi en ovras d'art, cumparegliar quai cun agens maletgs e mussar differenzas sco era tratgs cuminaivels.

AF.3 | Contexts ed orientaziun

B | Senn per l'art e per maletgs

1. Las scolaras ed ils scolars san identifitgar effect e funcziun d'ovras d'art e da maletgs.		renviaments AS - Connexs e regularitads [5]
<i>Effect dal maletg</i> Las scolaras ed ils scolars ...		
AF.3.B.1		
1	1a	» san descriver l'effect d'ovras d'art e da maletgs (p.ex. sentiments, regurdanzas, fantasias).
2	1b	» san perscrutar ovas d'art e maletgs areguard intenziun da preschentaziun ed effect dal maletg (p.ex. stereotips, clischés, ficziun). » realiseschan che maletgs pon vegnir midads e manipulads (p.ex. perspectiva, retagl dal maletg, proporziun, effect da las colurs, cuntrast, defurmaziun).
<i>Funcziun da maletgs</i> Las scolaras ed ils scolars ...		
AF.3.B.1		
1	2a	» vesan che ovas d'art e maletgs pon raquintar e declerar insatge (p.ex. istorgia en maletgs, maletg tematic).
2	2b	» realiseschan che ovas d'art e maletgs pon intimar, mussar, documentar ed infurmar (p.ex. comunicaziun da reclama, documentaziun, instrucziun da diever, maletg da fantasia).